

MINIMÁLNÍ PROGRAM PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ PRO ŠKOLNÍ ROK 2011/2012

Obsah:

1. Úvod
2. Vytýčení sociálně patologických jevů
3. Cíl minimálního preventivního programu
4. Analýza současného stavu
5. Spolupráce s rodiči
6. Metody práce
7. **Vzdělávání pedagogů**
8. Jednorázové a další aktivity
9. Řešení přestupků
10. Program proti šikaně
11. Závěr
12. Související předpisy

1. Úvod

Drogy a jiné sociálně patologické jevy se dotýkají i dětí, které navštěvují základní školu. Je tedy důležité zahájit primární prevenci právě v době školní docházky a poskytnout žákům potřebné informace formou, která je přiměřená jejich věku.

V tomto věku patří žáci k **ohrožené** skupině, a proto i naše škola připravuje a realizuje komplexní program primární protidrogové prevence a prevence sociálně patologických jevů za pomoci různých subjektů.

Minimální preventivní program proti sociálně patologickým jevům je záležitostí všech, kteří se podílejí na výchově dětí, tedy učitelů, pedagogických pracovníků, psychologů, speciálních psychologů, psychiatrů, terapeutů, sociologů apod., ale celé společnosti a především rodičů.

2. Vytýčení sociálně patologických jevů

Prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti naší školy představuje aktivity v **oblasti**:

- hodnoty zdraví - zdravého životního stylu (celoroční projekt -)
- osobnostní a sociální výchovy – sociální dovednosti, komunikace
- rodinné výchovy – rodinné vztahy, dítě a rodina
- práv dítěte
- prevence drogové závislosti, alkoholismus, kouření
- prevence šikany, vandalismu, forem násilného chování
- prevence zneužívání elektroniky, výpočetní techniky (kyberšikana), gamblerství
- rasismu, intolerance, záškoláctví
- rozpoznání a zahájení intervence v případech domácího násilí, týrání či zneužívání dítěte, poruchy příjmu potravy apod.

3. Cíl minimálního preventivního programu

Cílem primární prevence je zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči sociálně patologickým jevům. Cílem našeho programu je, aby se preventivní výchovně vzdělávací působení stalo neoddelitelnou součástí výuky a života školy. Nabízíme volnočasové aktivity a programy, kde se mohou uplatnit všechny děti. **Snažíme se o zkvalitňování klimatu a prostředí školy.** Důraz je položen na informovanosti žáků v hodinách přírodovědy, vlastivědy, prvouky a čtení. Za nezbytné považujeme pěstovat v žácích schopnost odmítat nevhodné způsoby chování a vést je k účelnému trávení volného času - učení, sport, kultura, zájmová činnost, pomoc rodičům, četba atd. v rámci výuky i ve spolupráci s jinými subjekty.

4. Analýza současného stavu ve škole

K posouzení problematiky slouží výpovědi jednotlivých žáků, vzhledem k tomu, že se jedná o malou školu, mají učitelé, rodiče a ostatní vcelku přehled o chování dětí. Škola velmi dobře a efektivně spolupracuje s rodinami žáků. O šikaně jsou žáci schopni mluvit a s pomocí učitelů se i bránit. Co se týká alkoholu a kouření, žáci vědí o možných následcích, ale dokud bude současný stav okolím tolerován, ani prevence nebude všemocná. Ostatní patologické jevy jsou analyzovány v rámci tematické výuky:

- rasismus, antisemitismus, brutalita (téma: druhá světová válka)
- vandalismus (hodiny prvouky a čtení – chování, popř. chování žáků na veřejnosti)
- intolerance
- virtuální drogy (hodiny Informatiky, Prvouky)

5. Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou prostřednictvím třídních učitelů informováni o realizaci Minimálního preventivního programu na škole. Všechny problémy spojené se sociálně patologickými jevy je třeba řešit ve vzájemné spolupráci. Rodiče jsou informováni o situaci ve škole i o možnostech případné pomoci na třídních schůzkách.

Výchovný poradce (Mgr. Chadimová) je k dispozici rodičům kdykoli po vzájemné dohodě a je kompetentní řešit potíže s výukou i chováním žáků. **Metodik prevence (Jitka Minaříková)**. Organem, který zprostředkovává informace od rodičů škole a naopak ve všech oblastech – tedy i této – je Školská rada, na jejíž členy se v případě potřeby mohou rodiče obracet. Bez spolupráce s rodinami žáků však není možné dosáhnout trvalého úspěchu.

Další organizace na něž se lze obrátit ?

6. Metody práce a rozvržení témat ve výukových plánech

V rámci výuky jsou a budou i nadále kromě tradičních metod práce využívány další metody, které se osvědčily. Výchova bude probíhat také mezipředmětově, důležitou součástí preventivní práce je neustálé budování příznivého klimatu ve třídách a obou odděleních družiny.

Některé používané metody práce:

- výklad (informace)
- samostatná práce (slohové práce na určená témata, referáty, informace za tisku...)
- sociální hry, hraní rolí, obhajoba určitého názoru, nácvik způsobu odmítání
- párová, skupinová práce ve třídě (ve spojených třídách i spolupráce dětí v různých ročnících)
- přednášky zajišťované externě (Např. **Policie ČR**)

V jednotlivých ročnících jsou témata prevence sociálně patologických jevů rozvržena takto:

1. třída

- Osobní bezpečí při cestě do školy a ze školy
- Zásady vzájemné komunikace mezi žáky a mezi žáky a dospělými
- Vztahy mezi dětmi v kolektivu
- Základní hygienické návyky
- Využívání volného času
- Nezastupitelná úloha rodiny

2. třída

- Zdraví člověka
- Zacházení s léky
- Režim dne
- Vzájemná komunikace, vztahy
- **Chování v krizových situacích**

3. třída

- Lidské tělo, zdraví, jeho ohrožení a ochrana
- Lidé kolem nás, vzájemná pomoc, násilné činy, jejich postih
- Návyky k samostatnosti, efektivní využívání volného času
- Způsob reakce při obtěžování cizí osobou

4. třída

- Životaspráva a důsledky nevhodných návyků
- Škodlivé vlivy a návyky při využívání volného času
- Pojmy drogová závislost, nikotin, alkohol
- Vztahy v dětském kolektivu
- Pomoc slabším

5. třída

- Lidské tělo, rozdílnost pohlaví, sexuální výchova
- Domov, rodina, důvěra, vztahy
- Léčivé a návykové látky
- Komunikace, nebezpečí komunikace s neznámými osobami
- Puberta a její projevy
- Základy etické a právní výchovy

7. Vzdělávání pedagogů

Pedagogové se zúčastňují různých akcí, které si sami zvolí. Studují materiály, skripta, knihy i televizní pořady k dané problematice. Školení pedagogů probíhá dle nabídek zasílaných na školu.

8. Jednorázové a další aktivity

Ve spolupráci s místní TJ se účastníme akcí jako je např. Maškarní karneval, Den dětí apod. Hasiči v obci organizují kromě pravidelné práce s dětmi i několik jednorázových akcí, jichž se žáci školy pravidelně účastní. Každoroční celoškolní projekt s tématem vzdělávání formou spolupráce věkově smíšených skupin, který posiluje vztahy mezi dětmi různého věku a obou pohlaví. **Letošním tématem projektu je.**

Dalšími aktivitami budou návštěva divadla, kina, Dýňobraní, Čertování, vánoční besídka, ekologické dny k oslavě Dne Země, vystoupení dramatického kroužku ke Dni matek, oslava Dne dětí, vystoupení pro SPOZ u příležitosti setkání jubilantů či vítání občánků aj. Spolupráce (především neformální) s místní MŠ je zaměřená zejména na bezproblémový nástup dětí do školy.

Naše škola nabízí tyto kroužky k vyplnění volného času dětí: dramatický kroužek, angličtina, hra na flétnu, **kroužek sportovních her, kroužek deskových her a výtvarné kroužky.**

9. Řešení přestupků

Dojde-li k porušení ustanovení školního řádu, týkajícího se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy, bude toto klasifikováno jako hrubý přestupek a budou z toho vyvozeny patřičné sankce.

Budou sledovány i další sociálně patologické jevy - vandalismus, brutalita, rasismus atd. Při jejich zjištění budou navržena cílená opatření. V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

1. individuální pohovor se žákem
2. podle zjištěných informací spolupráce s rodinou
3. doručení kontaktu s odborníky
4. v případě nezájmu rodičů uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě
5. v případě dealerství oznámení Policii ČR

10. Program proti šikaně

10.1 Vymezení pojmů

Šikanování je jakékoli chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v opakovaných a cílených fyzických či psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci nebo skupině žáků, kteří se neumí, nebo nemohou bránit.

Přímá podoba šikany zahrnuje fyzické útoky, vydírání, poškozování věcí, loupeže, slovní útoky a nadávky, vyhrožování, ponižování, kyberšikna (útoky pomocí emailů, SMS zpráv apod.)

Nepřímá podoba šikany je reprezentována především demonstrativním přehlížením a ignorováním žáka či žáků.

10.2 Prevence šikany

Preventivní působení všech pracovníků školy v oblasti prevence spočívá zejména v důsledném dohledu nad žáky nejen během vyučování, ale i o přestávkách, při přesunech do školní jídelny a při školou organizovaných mimoškolních akcích (výlety, návštěvy divadel apod.). Pedagogičtí pracovníci ve třídách a družinách plánovaně budují a pomáhají udržovat přátelské klima mezi žáky. Všechny aktivity tak, jak je vymezuje Minimální preventivní program platí ve stejném rozsahu i pro prevenci šikany. Zařazování skupinové práce pro děti stejného věku při vyučování, ale i pro děti různých věkových skupin při celoškolních projektových úkolech je vhodnou součástí prevence.

10.3 Krizový plán a postup řešení

V případě, že vznikne podezření na šikanování ve škole nebo při podezření rodičů, obrátí se tito na třídní učitelku. Ta neprodleně zahájí vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem a informuje ředitelku školy.

Při vyšetřování podezření na šikanu: provede (nebo pověří např. výchovného poradce či metodika prevence) rozhovor s těmi, kdo na ni upozornili, pracuje na nalezení vhodných svědků, vede individuální rozhovor s agresory a svědky (konfrontační rozhovory lze vést pouze mezi svědky navzájem a agresory navzájem – nikoli konfrontovat agresora a svědka či agresora a oběť).

O výsledcích vyšetřování (i když se podezření neprokáže) informuje ředitelku školy. V pedagogické radě navrhuje potrestání agresora (agresorů).

V mimořádných případech (není-li škola schopna řešit šikanu vlastními prostředky) může ředitelka školy rozhodnout o spolupráci s dalšími institucemi, jako jsou pedagogicko psychologická poradna, středisko výchovné péče, dětský lékař, psycholog, Policie ČR apod. V případě, že by vzniklo podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu, je škola povinna ohlásit tuto skutečnost Policii ČR.

11. Závěr

Minimální preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělání žáků po celou dobu povinné školní docházky. Je také samozřejmou součástí našeho školního vzdělávacího programu „Tvořivá škola – místo pro radost“. V rámci minimálního preventivního programu je nutné kombinovat poskytování informací z oblasti prevence sociálně patologických jevů s výcvikem v sociálních dovednostech. Preferovat přístupy zaměřené na oblast zdravého životního stylu a aktivního sociálního učení. Program musí brát zřetel na věk a osobní charakteristiky jedinců. Bude mít smysl jedině tehdy, když všichni zúčastnění budou vidět smysluplnost své práce. Toto chceme dosáhnout dobrou a pravdivou informovaností, ochotou vyslechnout druhého a nalezením správné cesty v případě pomoci. Za přínos programu pokládáme napomáhání k dlouhodobé prevenci v oblasti sociálně negativních jevů, vytvoření návyku dětí na školní i mimoškolní aktivity a vytvoření pozitivního vztahu k sobě a svému okolí.

12. Související předpisy

Metodický pokyn MŠMT č.j. 20006/2007 – 51 k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních

Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.j. 24246/2008 - 6

Zpracovala: Mgr. Hana Hradilová
27.9.2009

Upravila: Jitka Minaříková
25. 8. 2011